

kých definicích. Jednoznačná charakteristika tohoto žánru vlastně neexistuje. Dosavadní pokusy o vymezení feature jsou spíše vyjádřením některých jeho znaků.

„V dnešní podobě je to žánr zvukově nápaditý bud stavbou, či příběhem, dynamický a autentický rozhlasový tvar“ – tak charakterizuje feature český klasik tohoto žánru Zdeněk Bouček.

Feature není ryze rozhlasovým žánrem, ale tvarem používaným ve všech druzích médií – tedy v tisku, rozhlasu i v televizi. Anglické slovo „feature“ (rys, osobitost, charakteristika) napovídá, že jde o významné, výrazné, osobité dílo.

Vnímání pojmu feature však může být překvapivě široké, jak vyplývá z charakteristiky anglického novináře Davida Randalla:

„Feature-story nebo jednoduše feature – je žurnalistický žánr, který hloubkově vypovídá o určitých událostech nebo jevech. Jeho významným prvkem bývá příběh. Feature obsahuje svébytný autorský pohled na téma či událost.“

David Randall rozlišuje podle obsahu tyto typy feature:

- Barevný obrázek – žánrový popis události, místa
- V zákulisí nebo v přestrojení (převleku) – novinář pracuje nenápadně, skrytě (skrytý mikrofon) nebo se vydává za jinou osobu – infiltrace do určitých skupin
- Interview
- Portrét
- Factbox – chronologické řazení faktů
- Pozadí historie – detaily událostí, motivy, příběhy
- Svědectví – na místě události, osobně či s pomocí jiných svědků
- Analýza – zkoumání příčin a pozadí případů
- Voxpop/expert roundup – výběr názorů laiků i expertů k určitému tématu

Pokusme se tedy upřesnit charakteristiku rozhlasového feature:

Feature předpokládá autentický tvůrčí postup, který je preferován ve všech fázích vzniku díla: výběr tématu, jeho formulace, vyhledávání faktů a svědectví, jejich řazení, střih a případně i komentář. Feature počítá s emocionálním účinkem sdělení.

Jeho významným prvkem je příběh nebo několik mikropříběhů. Rozhlasový feature má autentickou zvukovou rovinu a obvykle využívá všech forem zvuku – hudby a ruchů. Zvuk ve feature není jen interpunkcí, ale je nedílnou součástí sdělení, vyjádřením a ilustrací obsahu.

Je pravděpodobné, že společně s aktivními tvůrci feature najdeme časem ještě přesnější charakteristiku tohoto žánru.

Jaký je vztah rozhlasového feature a dokumentu?

Je zřejmé, že oba tyto pojmy, a nejen v našich podmínkách, splývají. Feature a dokumenty jsou běžně vysílány vedle sebe v jedné programové řadě (jak ve vysílání ČRo 2 – Praha, tak v programu ČRo 3 – Vltava), a to aniž by si autoři a dramaturgové dělali starosti s tím, zda vytvářejí a vysílají více dokument nebo feature. Někteří točí feature, aniž by si toho byli vědomi, jiní se o něj

snaží, ale výsledný tvar se blíží spíše k dokumentu. A naopak. Upřímně řečeno, hranice obou žánrů nejsou přesné a prolínají se.

Dokument nemusí nést tak zřetelnou autorskou pečť. Je věcnější, měl by více preferovat realitu před osobitým autorským postupem.

Zatímco feature se obvykle zaměřuje na současná aktuální témata a jevy, dokument se častěji obrací do historie. Ovšem i feature se může věnovat historii s kontextem současnosti. Ale i dokument nese významný autorský vklad – není to tedy jen výsada feature.

Že ani v teoretických kruzích není v definici těchto pojmů zcela jasno, potvrzuje charakteristika předmětu „Rozhlasový dokument“ na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity:

„Dokumentární tvorba v rozhlasu tvoří poměrně širokou oblast od publicistiky po umění. Dokument v názvu kurzu je míněn v obecném smyslu a zahrne různé dokumentární žánry, jako je pásmo, portrét, feature... Definice těchto žánrů není vždy jasná, vychází různě z odlišností ve formě i obsahu. Ovšem nejde o to tvůrčí do žánrové škatulky, ale dát vzniknout dílu, které komunikuje, „funguje“, a formální hodnocení díla nechat spíše teoretikům. Přesto je samozřejmě třeba specifikovat tyto žánry znát a této znalosti využít při vlastní autorské tvorbě.“

Jedna věc je obecné know-how rozhlasového dokumentaristy, uchopení zvuku (nikoliv jen slova) jako stavebního kamene tvorby, ale jiná a nezbytně nutná věc je osobitý rukopis dokumentaristy...“

Marie Štěrbová ve své bakalářské práci na téma rozhlasový feature na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity píše, že:

„Autor feature se snaží postihnout nanejvýš aktuální téma, využívá k tomu různé pohledy, bohatý akustický materiál zahrnující autentické zvuky a rozhovory stejně jako hudbu nebo citace z dokumentů. Feature obsahuje složku racionální i emocionální a snaží se zobrazit vysoce aktuální téma v nejrůznějších rovinách a souvislostech.“

Feature je reflexe o světě a o nás v něm ve všech situacích a podobách, úspěších a frustracích.

Je to svobodná rozhlasová mystérie vyznavačů autentičnosti a není pouhou součástí reality. Jejím zákonem je pravda.“

Slovenská wikipedie podává výklad zpracovaný kolegy ze Slovenského rozhlasu takto:

„Rozhlasový dokument je autentické svědectví o lidech a době. Skutečné příběhy obyčejných lidí, historických osobností. Lidská dramata i záznam všedního dne. Je to umělecko-dokumentární a umělecko-publicistické pásmo. Vrcholným tvarem dokumentu je feature.“

Jak vyplývá z mezinárodních přehlídek feature, pojetí tohoto žánru je velmi široké a struktura zde prezentovaných prací zahrnuje prakticky vše, co si současně představujeme pod pojmem dokument. Ovšem s rozdílem, že autoři feature maximálně využívají zvukovosti. A že si s tím ani za hranicemi nedělají těžkou hlavu, potvrzuje fakt, že díla, která jsou prezentována na International Feature Conference, bývají vzápětí přihlášena do kategorie dokument na Prix Europa nebo na Prix Italia.

Zda je feature druhem dokumentu nebo dokument jistým typem feature, někdy hraničí s rozpravami, zda bylo dříve vejce nebo slepice.

Je však pravděpodobné, že bude vhodné upravit vedle kategorií rozhlasového Reportu i charakteristiku feature, který není žánrem publicistickým, ale dokumentárním.

Název feature stávající pojem dokument v pojmenování spíše nahradil. Jeho obsah bude zřetelnější po uvedení a rozboru ukázek několika prací z International Feature Conference, která se letos konala v Dublinu, a z Prix Europa, která se každoročně koná v Berlíně.

Cílem tohoto semináře není hledat přesný obsah tohoto pojmu, ale přiblížit našim tvůrcům některé zajímavé a motivující zahraniční metody a postupy.

Výběr ukázek z deseti zahraničních feature rozkrývá některé z tvůrčích metod špičkových autorů. Jde o tituly, které v roce 2009 vzbudily pozornost na mezinárodních přehlídkách – konkrétně na IFC – International Feature Conference v Dublinu a na Prix Europa v Berlíně.

Je z nich patrné, že feature je v náročnosti srovnatelný s literárně-dramatickými díly. Feature je i proto ve většině zahraničních rozhlasů vnímán jako královská rozhlasová disciplína.

Společným jmenovatelem úspěšných feature je mimořádný autorský vklad, pracnost a intenzivní kontakt s respondenty. A nápad. Natáčení obvykle trvá týdny, častěji měsíce a někdy i roky. Nejde o nepřetržitou práci, ale o čas, kdy autoři čekají na události, které prožívají jejich hrdinové, aby mohli zaznamenat jejich autentický průběh. Autoři jsou s respondenty v kontaktu delší dobu, což jim umožňuje postupně získat jejich důvěru. Po čase si „hrdinové“ natolik zvyknou na přítomnost mikrofonu, že už jej přijímají jako přirozený prvek a nestylizují se. Dobrým příkladem takového postupu je feature německé autorky Jens Jarisch „**K. portrait of a drug and prostitute scene**“. Zaměřila se na městskou část v Berlíně, která je známá jako čtvrť drogových dealerů, narkomanů a prostitutek. Jde o portrét místa s mikropříběhy jednolitivých lidí. Je zřejmé, že se autorce podařilo získat důvěru mnoha respondentů a sama je také vypravěčkou popisující prostředí posunující děj. Tento feature má nepřetržitou a bohatou zvukovou stopu, která podkresluje a spojuje reportážní vstupy a místy dominuje.

Ukázka 1

K. PORTRAIT OF A DRUG AND PROSTITUTE SCENE –

K. Obrázky ze světa drog a prostituce

Scéna 13

Auto u obrubníku

Angie: Dneska to bylo sup... super. Pustil slzu. Já ne, ale bylo to fajn... Stejně chceme přestat, takže to je ztráta peněz.

Vypravěč: Život byl jako pomalá jízda do tunelu. Člověk viděl stále méně a nakonec zbyla jen tečka v dálce, za níž můžete jet. V životě, jako je ten váš, je tím bodem K.

Horst: Hahaha.

Hudba: No one

Vypravěč: Teď sedíš v autě klienta, který čeká venku, až si vezmeš drogu. Tvůj pasák Sebastiano sedí vedle

tebe. V koutku oka se mu stále leskne slza po šňupnutí heroinu, který koupil za tvoje čerstvě vydělané peníze. Sebastiano je nejen tvůj pasák, ale také přítel, partner na život a na smrt, závislý na drogách jako ty, ale především závislý na tobě. Protože ty vyděláváš peníze.

Sebastiano: Letos v létě, jestli to půjde, bych chtěl na dovolenou do Itálie. Možná na týden, až vyděláme nějaké peníze, něco ušetříme a pojedeme na dovolenou do Itálie.

Angie: Chtěli jsme přece do Disneylandu, copak už jsi zapomněl? Chtěla jsem do Paříže...

Sebastiano: Jo, jo, moc jsme chtěli, ale vždycky to...

Angie: Je to můj největší sen.

Sebastiano: ... ona si vždycky vezme drogy a není schopná nic dělat.

Angie: Do Paříže, Disneylandu.

Hudba: No one...

Vypravěč: Usínáš, Angie.

Angie: Ne, jen mě trochu bolí hlava, ale to bude fajn, nejsem unavená. Jen mám zase strach... O-obléknout se, nalíčit, dívat se na televizi, za chvíli si jít le-lehnout do postele – cože?

Sebastiano: Neusínej!

Angie: Neusínám. Mám něco v oku, nevidíš? Proto ho pořád musím mhouřit, tady...

Sebastiano: Jasně, fajn.

Angie: Píchá to. O čem jsem to mluvila? Přerušil jsi mě.

Hudba: No one can explain...

Vypravěč: Přestávka na heroin skončila, je čas se vrátit do práce. Sebastiano na tebe dohlédne.

Hudba: No one can explain...

Scéna 14

Vypravěč: Zatímco Sebastiano zaujímá pozici v opuštěné chodbě, Angie pomalu klopýtá pryč. Jde kolem kousku trávníku, který využívají jen psi. Stojí na něm osamocený automat na cigarety – ale místo cigaret si v něm můžete koupit jehly, dvoumiligramové stříkačky a lihové tampony, padesát centů za kus. Na první pohled je Kurfuerstenstrasse obyčejná ulice jako každá jiná. Ale část K, po níž Angie právě kráčí, je jiná. Tak jako je jiný hřbitov – vždy tiší a temnější než svět kolem.

Na ulici

Vypravěč: Rodiče, kteří si to mohou dovolit, se raději stěhují jinam. Než jejich děti začnou ztrácet smysl pro realitu.

Till: Já jsem Till. Je mi třináct. Neberu hašiš. A žívím se... ukecáváním žen?

Guenther: Haha, já jsem...

Till: Guenther.

Guenther: Já jsem Guenther, je mi osmnáct, ne, je mi třináct, baví mě kouřit trávu a šlehat si – támhle jsem si právě došel pro pár jehel – a žívím se jako drogový dealer. Díky.

Hafale: Já jsem Harry, jsem... žívím se přepadáváním starších dam a tak, někdy si dám joint a...

Starší muž: Kluku, zasloužil bys pořádně napohlavkovat. A jestli by se ti to líbilo...

Hafale: Studuju na střední škole!

Starší muž: To je dobře. A jako konička přepadáváš duchodkyně a kradeš jim kabelky?

Hafale: Jo! To je nejjednodušší.

Starší muž: Vypadáš, že bys toho byl schopný. Doufám, že jednou narazíš na babičku, která ti to spočítá!

Hafale: Jste všichni teploušil
Starší muž: Jasně, to víš, že jo.

Scéna 15

Manuela: Zastavíme tady vepředu, abychom viděli na bránu, jo?

Uvnitř auta

Vypravěč: Rašící vztah mezi Norbertem a Manuelou už prošel zatěžkávací zkouškou při hledání odlehlého koutu v parku.

Zvuk motoru utichne

Manuela: Je to tak v pořádku, nebo...?

Norbert: Jo.

Vypravěč: Podařilo se jim překonat těžkosti díky tomu, že si navzájem prokazovali náklonnost a nyní...

Šustot

Vypravěč: ... se jim může zdát, že se vlastně vůbec neznají. Proto se Norbert a Manuela rovnou nesblížili, i když byli daleko od okolního světa.

Ticho

Vypravěč: Bez ohledu na pocity a myšlenky, Manuela se dává do práce. Nahne se nad Norbertův klín, zručně nasadí kondom a skloní hlavu do úzkého prostoru mezi jeho břichem a volantem.

Zvuky sání a lízání

Vypravěč: Na Norberta to je všechno trochu moc rychle. Snaží se navázat konverzaci, jako necitlivý zubař při ošetřování kořene zubu.

Norbert: Teda, ty máš nádherný prsa.

Manuela: Mmh.

Norbert: Fakt úžasný.

Manuela: Mhmmh.

Norbert: Nevypadáš přesvědčená...

Manuela: Mmh – nic tě nenapadá?

Vypravěč: Norbert si bude muset zvyknout, že toto je to, za co platí a co bude dostávat, nic víc.

Scéna 16

Posuvné dveře, ulice

Vrchní inspektor: Tohle jsou místa, kde se v této oblasti schází drogoví dealeri, ale nejsou tam pořádky, takže potřebujete trochu štěstí, abyste tam na ně narazili.

Snack bar, kde prodávají turecké občerstvení

Vrchní inspektor: Dobrý večer.

Prodavač: Dobrý den.

Mahmud: Jasně jsem se ptal, proč ten rasistický postoj. Ona má...

Vypravěč: Tohle je Mahmud, aktivista za lidská práva.

Policista: Jaký rasistický postoj? Moc dobře víte, proč u vás provádíme kontrolu.

Mahmud: Přišli jsme do Německa kvůli zákonům a svobodě a on se svými kolegy dnes a denně porušuje lidská práva. Jasně porušuje lidská práva, která platí v Německu a zemích EU.

Vypravěč: Aby využil čas, má Mahmud také prosperující živnost jako překupník drog. V současné době jsou proli němu vedena tři trestní řízení pro trestné činy související s omamnými látkami.

Spláchnutí záchodu

Vypravěč: Mahmud má vztek, protože když do tureckého snack baru vrazila policie a vrchní inspektor prohledával toalety, zda tam nejsou ukryté drogy, spolkl heroin, který měl na prodej.

Vrchní inspektor: Jsou docela čisté. Už jsem viděl horší toalety.

Vypravěč: Mahmud myslí na nepříjemný úkol, který ho čeká, až se vrátí domů – hledat ve svých vlastních výkalech granule heroinu zatavené do plastové fólie.

Zvuk zašoupanutí dveří

Scéna 17

Katja: To je fakt síla...

Vypravěč: O pár kroků dál sedí Katja a Katrin na kamenných schodech zkrachovalého obchodu.

Ulice

Vypravěč: Kdyby se po zásahu policie heroin právě nacházel v Mahmudově zažívacím traktu, už by koloval Katje a Katrin v žilách a ony by měly dobrou náladu. Jak to bývá, dívky se nudí a začínají přemýšlet o různých věcech.

Katrin: Někdy si říkám, že to prostě nemá smysl, protože... já nevím. Mám přítele, který to také dělal, hrál tu hru – občas to pořádky dělá – a pak když jsem doma a vidím ho, vždycky si pomyslím... proč existují lidé, kteří to dělají s dětmi? Proč, proč starší pánové takové věci dělají? Proboha, proč se všechno toleruje, všechno je možné...

Katja: My to neděláme pro radost, ale oni si to pokaždé myslí, prý jak jsme sladké a takové kecy...

Katrin: Proč to proboha lidí tolerují? Proč projíždí kolem a hloupě se smějí, jako...

Katja: No, a proč něco nedělá policie? Proč tu můžou postávat třinácti- a čtrnáctiletý holky?

Katrin: Proč někdo něco neudělá?

Katja: To snad není pravda.

Vybrané ukázky potvrzují, že u feature může být mnohé jinak. Takovým příkladem je působivý anglický feature „**Anatomy of a Car Crash**“ (Anatomie dopravní nehody) mladého autora Laurence Grisela. Jakkoliv v tomto žánru obvykle zdůrazňujeme autentickou zvukovou rovinu, zde autor natáčel ve zcela tichém prostředí. A současně, tento titul popírá i druhý častý znak feature – přímý záznam děje určité události. Hrdinové u mikrofonu tentokrát především vzpomínají.

Jednota tichého prostředí, v němž byly natáčeny výpovědi všech respondentů, je v tomto případě důležitým momentem pro to, aby se výpovědi propojily v kompaktní celek.

Tématem je autentická dopravní nehoda, která ovlivnila několik lidských osudů. Její přímí účastníci vypovídají o události každý ze svého pohledu. Sestřihem jednotlivých výpovědí do jednoty času vzniklo dílo, které se formou a dramatickým obloukem blíží k rozhlasové hře.

Ukázka 2

ANATOMY OF A CAR CRASH – Anatomie dopravní nehody

Začátek pořadu:

Dave: Jmenuji se Dave Braddon, je mi 55 let. Sloužil jsem 35 let u policie, většinu z toho v Cornwallu.

Chris: S Davem jsme se seznámili v roce 1976, kdy ho převedli do Newquay. Vzali jsme se v roce 1982, znal spoustu lidí a zdálo se, že je velmi oblíbený. Byla jsem na něho pyšná.

Dave: Odešel jsem od policie před pěti lety. Děti, naše dvě děvčata, odešly z domova a my jsme se snažili užít život. Měli jsme v podstatě čas jen pro sebe.

Holly: Jmenuji se Holly Hambly. Je mi 23, svobodná. Celý život jsem žila u města Truro a v té době jsem pracovala jako pečovatka v jeslích. Miluji práci s dětmi a bylo pro mne těžké tu práci opustit, opustit děti.

Hudba

Dave: Bylo to 18. června roku 2007.

Holly: Normální pondělí, šest hodin večer.

Dave: Byl nádherný jasný a slunečný den. Myslím, že jsme celý den pracovali na zahradě.

Holly: Právě jsme přestěhovali děti do nové budovy, měli jsme dvoukřídle dveře, aby děti mohly běžet dovnitř a ven, hodně jsme si hráli venku.

Dave: Můj bratr Michael přijel ze St. Austellu, kde žije, a měli jsme jet do jedné malé vesničky na oslavu.

Holly: Jela jsem domů jako obvykle a cestou myslela na to, jak budu všem vyprávět o stěhování do nové budovy.

Dave: Jeli jsme na západ po A30, Chris seděla na sedadle spolujezdce a Michael, můj bratr, seděl přímo za ní...

Chris: A Dave řídil. Jeli jsme v pohodě, nespěchali, byl krásný večer.

Holly: Předě mnou jel pomalý nákladák, podívala jsem se dopředu, v protisměru nic neviděla, nebo se mi to tak alespoň zdálo, tak jsem se rozhodla předjet.

Dave: Přejížděli jsme vrchol kopce...

Chris: A já se podívala a uviděla auto v protisměru, na nesprávné straně silnice, přímo proti nám.

Holly: Moje další myšlenka byla, kam zamířit. Buď narazit do nákladáku, srazit se čelně s protijedoucím autem, nebo vletět do příkopu.

Dave: Intenzivně jsem brzdil, abych zastavil.

Chris: Jednu chvíli se zdálo, že se nám to podařilo, ale stalo se něco, co se stát nemělo.

Holly: Auto se otřásl a poměrně rychle zastavilo. Ale nejvíce jsem vnímala zvuk za mnou a uvědomila si, že se vzadu něco děje.

Chris: Náraz, otočilo nás to, znovu náraz, zase nás to otočilo.

Dave: Vůz se zastavil a matně si vzpomínám, jak Chris říká, že hoříme.

Chris: Kapota byla nahoře, klakson troubil a stranu auta, kde seděl Dave, začal naplňovat kouř. Otočila jsem se k Daveovi, byl celý zakrvácený a povídá: „Myslím, že jsem přišel o oko, musím se dostat ven.“

Dave: Měl jsem rozražené čelo, přes obličej mi crčel proud krve, otevřel jsem dvířka, vylezl ven, odklopýtal jsem čtyři nebo pět kroků, upadl na zem, částečně na travnatou krajnici, částečně na asfalt a nejspíš omdlel.

Chris: Vystoupila jsem z auta jako omámená, Dave ležel na trávě. Tahle paní ke mně přišla, objala mě a povídá, že bude v pořádku, že bude všechno v pořádku, utěšovala mě. Šla jsem k Daveovi, lehla si vedle něj, držela ho za ruku. On byl v takovém stavu, byl hodně... byl hodně zřízený.

Holly: A já si pamatuji jenom, jak jsem vystoupila z auta, otočila se a uviděla, co se stalo. Nemohla jsem uvěřit tomu, co jsem způsobila. Byla jsem z toho nešťastná.

Chris: V tu chvíli jsem si už uvědomovala, že s Michaelem je zle. Položili ho na zadní sedadlo a někdo mu dával umělé dýchání. Dotýkala jsem se ho a říkala: „No tak, Michaeli, zvládneš to, bude to dobré.“ Poznala jsem, že je vážně raněný. Sténal, snažil se promluvit. Pamatuji si, jak muž, který mu dával

umělé dýchání, řekl: „Díky bohu, je naživu,“ ale pak jsme ho znovu ztratili.

Mark: Mark Fuszard, zdravotník z Newquay. Když jsme přijížděli k místu nehody, všiml jsem si jednoho auta, které bylo evidentně centrem pozornosti, někoho tam oživovali. Bylo zřejmé, že pacient nedýchá a má zástavu srdce. Jinými slovy, potřebovali jsme ho co nejrychleji dostat na anesteziologicko-resuscitační oddělení. Prognóza nebyla právě příznivá.

Chris: Ošetřovali Michaela. Sedla jsem si vedle Davea a držela ho za ruku. Zdravotníci se činili okolo něj a já si v duchu říkala, že zůstanu s ním.

Mark: Než jsme odjeli se zraněným do nemocnice, zašel jsem ještě rychle k řidiči toho auta. Když jsem se ptal zdravotníka na stav ošetřovaného, sám promluvil a povídá.

Dave: To jsi ty, Marku?

Mark: A v tu chvíli jsem si uvědomil, že to je můj přítel Dave Braddon.

Dave: Navzdory tomu všemu, co se dělo kolem, můj mozek rozpoznal Markův hlas. Poznal jsem ho.

Mark: Davea znám od svých 16 let, jezdili jsme spolu na kánoji. S Davem jsme v podstatě vyrůstali od svých 16 do 20 nebo 21, 22 let.

Dave: A pracovali jsme spolu při dopravních nehodách. Je to zvláštní řízení osudu, že byl Mark u mojí nehody. A brzy jsem asi omdlel, protože si víc nepamatuji.

Mark: Byl jsem z toho v šoku. Jezdíme k takovým pacientům pořád. Ale konkrétně v tomto případě to bylo tak reálné. Ale jako profesionál musíte udělat, co je potřeba, naložit pacienta do sanitky a cestou o něj pečovat co nejlépe, než dojedeme do nemocnice.

Hudba

Holly: Vzal mě na stranu jeden pán a zrovna v tu chvíli jsem volala rodičům, abych jim řekla, co se stalo.

Nikki: První, co mě napadlo, bylo: „Jsi v pořádku?“ „Ano, jsem v pořádku.“ „A ostatní?“ „Ne tak úplně, mamí.“

Holly: A v dalším okamžiku mě posadili do policejního auta.

Mark: Po cestě do nemocnice jsme toho chtěli hodně stihnout. Chtěli jsme pacienta napojit na umělé dýchání, zajistit jeho dýchací cesty a také mu podat nějaké léky. Při takových úkonech v sanitce stále podporujeme základní životní funkce. Měli jsme to doslova čtyři nebo pět minut do nemocnice. Když jsme přijeli do nemocnice, odvezli jsme ho na anesteziologicko-resuscitační oddělení, kde ho převzali doktoři a sestry.

Chris: Najednou se objevila moje rodina a já jim povídám: „Michael je po smrti.“ Pamatuji si, jak se bratr snažil říci, že to není jisté, že na něm stále pracují. Ale já to věděla jistě. Bylo mi to jasné z toho, co jsem viděla.

Mark: Na pacientovi pracovali asi 10 minut, než zjistili, že už mu nemohou pomoci. Zemřel.

Autor v tomto feature až na jeden moment nevystupuje, jakkoliv je jeho autorský vklad patrný ze způsobu vedení respondentů. Všechny výpovědi totiž mají sladěné tempo s podobnou dynamikou, takže se skvěle propojily. Dokonce vzniká dojem, že nejde o skutečné postavy, ale o herce a že byl snímek natáčen ve studiu. Laurenc Grisel však potvrdil, že jde o autentické účastníky a že celý feature byl natočen v jednom domě na okraji města. Významnou tvůrčí složkou je v tomto pří-

padě i střih, kterým autor docílil dramatického napětí a konfrontace ve způsobu různého vnímání téže události.

Ukázka 3

ANATOMY OF A CAR CRASH – Anatomie dopravní nehody

Závěr pořadu:

Holly: Přijímám plnou zodpovědnost za to, co se stalo. Kdybych si to nemyslela, neprohlásila bych u soudu, že se cítím vinná. Musím přijmout zodpovědnost, protože jsem nehodu způsobila svým manévrem.

Matka Holly: Nikdy jsem si nemyslela, že budeme muset něco takového prožívat. Nikdy by mě to nenapadlo. Ale může se to stát každému. Pravděpodobně to někde někdo právě prožívá.

Hudba

Nick: Fakta jsou výmluvná. Každoročně u nás na silnicích umírá tři a půl tisíce lidí. Jako společnost se musíme velmi snažit, abychom toto číslo postupně snižovali.

Holly: Můj život se navždy změnil. Neustále to budu mít v hlavě. Obrázky ze dne, kdy se vám přihodí dopravní nehoda, vás nikdy neopustí. Je mi to tak líto...

Matka Holly: Když pracuji, obvykle jsem sama a přitom často myslím na tu druhou rodinu. Doufám, že se s tím vším nějak vyrovnali, a je mi líto, že ztratili bratra. Kéž bych to mohla změnit. Kdyby jela o deset minut dříve nebo později, nestalo by se to. Ale co z toho pro mě vyplývá je, že se musím starat o svoji dceru, o moji Holly. Člověk se musí starat o své děti.

Holly: Až mi skončí podmínka, zkusím se vrátit k práci s dětmi. Pokud mě někdo zaměstná se záznamem v trestním rejstříku.

Redaktor: Mluvila jste někdy s Braddonovými?

Holly: Ne, nikdy jsem s nimi nemluvila.

Redaktor: Chtěla byste jim něco říci?

Holly: Můj bože. Kdybych tak mohla ten den vrátit. Neváhala bych ani vteřinu. Nevyjela jsem přece s úmyslem způsobit něco takového. Každý den lituji, co se stalo, že ztratili bratra a co musela prožít celá jejich rodina a Michaelovi přátelé. Jsem vděčná za jejich odpuštění, protože umožnilo mně, mojí rodině a přátelům jít dál. Takže jediné, co bych chtěla říci, je, že je mi to líto.

Dave: Lidé říkají, že už se z toho dostávám. Ale to trauma ve vás přetrvává, v mém případě 15, 16 měsíců poté. Nevěděl jsem, jaké to je, být účastníkem nehody, i když jsem pracoval 35 let u policie a řešil tisíce dopravních nehod, od pomačkaných plechů po smrtelné. Byla to součást mojí každodenní práce jako policisty. Především mladí lidé netuší, jaké to může mít důsledky. Nějakých pět týdnů v nemocnici, až tři měsíce upoutaný na lůžko, téměř neschnopný chůze. A 15 měsíců po operaci mám stále bolesti, i když méně intenzivní. Vůbec jsem netušil, co to znamená mít takové trauma.

Chris: Začínáme pomalu znovu žít. Ale s Michaelovou smrtí se nikdy nevyrovnáme. Myslíme na něj každý den a strašně moc nám chybí. Ale musíme jít dál. Máme úžasného vnoučka. V únoru se nám narodí další a tento měsíc slavíme 25. výročí svatby. Jsem šťastná, že jsme naživu. Mohlo to být tehdy všechno jinak.

Konec

Většina feature, které jsou prezentovány na mezinárodních přehlídkách, má stopáž od 20 do 45 minut. Ale jsou výjimky jako feature „Sugartime“, se kterým přijel do Dublinu belgický tvůrce Wim Vangrootloon z VRT. Jakkoliv trvá jeho feature osm minut, podařilo se v něm zachytit vztah trenéra a sportovce a podstatu příběhu světového šampióna v boxu. Bylo v tom trochu reportérského štěstí, které dalo spolu se schopnostmi autora základ působivému celku.

Jakkoliv feature působí, že byl natočen během několika hodin, i v tomto případě znamenal pro autora dny přípravy a cestování z Belgie do malého městečka Purmerend v Holandsku, kde se před světem skrývá jeden z neúspěšnějších šampiónů v boxu. Člověk zranitelný i přes to, že je zvyklý v ringu dávat i dostávat tvrdé rány.

Vzhledem k délce uvádím feature celý.

Ukázka 4

SUGARTIME

Na počátku ledna 2008 Belgičan ghanského původu Sugar Jackson obhájil titul mistra světa Evropské boxerské unie (EBU) ve velterové váze. Ve dnech před velkým zápasem se šampion uzavřel před světem v Purmerendu, malém městečku v Holandsku. Zde trénoval se svým koučem Renaldem. Měl velmi přísný režim: běh, box, skákání přes švihadlo, box, box a zase box. Před novináři se skrýl za závoj mlčení. Jako výjimka směl náš reportér navštívit Jacksona při jednom z tréninků. Domluvili jsme si schůzku v bufetu v boxerském centru...

Přivítal nás trenér, jeho svěřenec ještě běhal venku.

Autor: Wim Vangrootloon

Odvysíláno v rámci cyklu Stories (Radio 1, VRT) dne 9. ledna 2008; 8:16

Hudba

Trenér: Říkal jsem Sugarovi: drž se vlevo, drž se vlevo, drž se vlevo. Doufal jsem, že nezatočí vpravo, vpravo a zas vpravo, protože to by mířil do Rotterdamu. A já bych si tam pro něj musel dojet.

Redaktor: Renald je trenérem Sugara Jacksona. Rozložitý, červenolící, holohlavý. Čeká v šatně na svého boxera, který si šel po ránu zaběhat.

Trenér: Myslím, že by se Jackson měl vrátit každou chvíli. Už je venku přes hodinu. Znáám Jacksona. Když mu to jde dobře, běhá o půl hodiny déle. Jiný by si řekl, ksakru, musím hodinu běhat! Rozumíte, co tím myslím? Ale Jackson je úplně jiný. Když se ho zeptám: „Kde jsi byl? Byl jsi pryč hodinu a půl!“, on odpoví: „Dneska ráno se mi běželo tak dobře, že jsem si to o půl hodiny prodloužil.“ Je to skutečný profesionál, to je skvělé!

Redaktor: Jackson trénuje v Purmerendu, na sever od Amsterdamu. Purmerend leží v sýrařské oblasti, nedaleko Volendamu a Edamu, které jsou svými sýry proslavené. Zde i boxují a Jackson je miláčkem publika.

Hudba

Boxer: Má zpoždění? (hovoří holandským dialektem)

Trenér: Jo... zpoždění? Ale...

Boxer: Cože, má zpoždění?

Trenér: Už je pozdě na...

Boxer: Běžte a přiveďte ho!

Trenér: Zpoždění má proto, že si šel ven zaběhat.
 Boxer: Aha, běhá? Tak to se nebere jako zpoždění.
 Redaktor: Dnes se jdu podívat na trénink. Dopoledne budu u ringu, ale po obědě mám slíbený podrobný rozhovor s Jacksonem. Líbí se mi hrdinská kultura boxu. Těla lesklá potem, zvuk zvonce, dvanáct kol, knoc-kouty, rozplácené nosy. Ale v této chvíli je ring prázdný.
 Trenér: Už je pryč opravdu dlouho. Začíná mi to dělat starosti. Ani mu nemůžu zavolat, protože mám u sebe jeho mobil.
 Redaktor: Jestli Jackson nedorazí do půl hodiny...
 Trenér: Už je pryč mnohem déle než obvykle.
 Redaktor: Trenér může udělat jen jednu věc – skočit do auta a jet ho hledat.

Dveře

Trenér: Sakra!

Schody

Dvířka auta

Klíčky od auta

Auto

Trenér: Nelze říct, že nemáme obavy, protože je opravdu máme. Snad na něj cestou narazíme. Usměje se a řekne: „Máš pravdu, spletl jsem si odbočku. Doběhl jsem dál, než jsem chtěl.“ To by nebylo nakonec tak špatné. Ale opravdu je tentokrát pryč už moc dlouho.
 Redaktor: Znamená to, že může běhat někde tady kolem? Může tu někde být?

Trenér: Dívejte se. Poslouchejte mě chvíli... Nevidíte... Jestli... Jestli je někde Jackson... Počkejte. Právě jsem viděl bílou čapku... Myslel jsem, že to je on. Možná si na běhání vzal ten svůj bílý šátek. Žiju v naději. Trenér jednou Mohammedu Alimu řekl: „Seber se a uběhni deset kilometrů.“ A Ali uběhl dvacet. A když mu trenér potom říkal, že měl běžet jen deset, Ali odpověděl: „Jo, ale mě se běželo tak dobře.“ Zajedeme nejdřív do hotelu, jestli není tam. Třeba bude u sebe v pokoji. Ale proč by tam byl, to je záhada. No nic, podíváme se.

Ruční brzda

Dvířka auta

Redaktor: To jsem si myslel...

Hudba

Trenér: *(vzdychá)*

Redaktor: Jackson není ani ve svém hotelovém pokoji.

Trenér: U toho člověka nikdy nevíte *(vzdychá)*

Redaktor: Jedeme dál po silnici, po které by měl normálně běžet. Podél holandských kanálů, řek, pastvin s kravami. Hledáme černého boxera.

Trenér: Možná zabočil na tenhle můstek, protože si nebyl jistý, kudy přesně. Ale já mu říkal: „Doleva přes první most.“ Ale tady můžete... Vidíte, měl se dát tady doleva. Musíte zabočit tady vlevo? Možná, že zabočil vpravo. Netuším, kam by se tamtudy dostal. Doufejme, že to bude zase typický africký příběh. *(imituje Jacksona)* „To víš, běžel jsem a běžel a pořád dál a najednou mi došlo, že už běžím dost dlouho a měl jsem se otočit, jenže jsem zapomněl. Když běžím dvě hodiny tam, musím běžet zas dvě hodiny zpátky.“ ... něco na ten způsob. To by bylo dobré, tomu bychom se zasmáli.

Auto

Trenér: Mohu se vás prosím na něco zeptat?

Žena: Ano.

Trenér: Neviděla jste tu někoho běžet? Jednoho černocha?

Žena: Ne.

Trenér: Ne?

Žena: Ne.

Trenér: Dobře, děkuji.

Žena: Rádo se stalo.

Auto

Redaktor: O hodinu později stále jedeme podél kanálu.

Trenér: Vlevo a vpravo. Koukáme se nalevo a napravo, ale není po něm ani památky. Po Jacksonovi se slehla zem.

Redaktor: Musel jste kvůli němu toho hodně obětovat?

Trenér: Kvůli němu? Obětoval jsem hodně boxování. Zničil si manželství. Moje žena už nedokázala snášet, kolik času trávím boxem. Přestal jsem chodit do večerních kurzů, kde jsem si rozšiřoval vzdělání. Odmítl jsem některé nabídky zaměstnání. Kdybych je býval přijal, mohl jsem vydělávat mnohem víc než dnes. Chápete? Obětoval jsem toho strašně moc.

Redaktor: Máte ještě nějaké zaměstnání?

Trenér: Ano, mám. Pracuji u přepravní firmy. Nemám žádnou konkrétní funkci. Obvykle denně jezdím s nákladákem. Víte, nemám jinou možnost než se snažit dělat, co umím nejlíp. A to, co umím nejlíp, je trénovat boxery, dělat z lidí boxery, trénovat sportovce a ženy. Nemůžu se vrátit. Musím jít dál. A kdyby Jackson zítra řekl: „Odjíždím do Ameriky, díky za všechno, ale už tě nepotřebuju?“ Stály by všechny ty oběti za to? Ale jestli z Jacksona bude světový šampion, možná se konečně dočkám uznání, jáké mi náleží.

Redaktor: To je to, co vám chybí?

Trenér: Chybí mi uznání.

Redaktor: Nalijme si čistého vína...

Trenér: No?

Redaktor: Nechtěl byste radši být sám v ringu? Jako šampion?

Trenér: Ano, to byl můj cíl. Ale tady v Belgii? Tehdy? Tady byl jen hospodský box. *(povzdechne si)*

Auto

Hudba

Redaktor: Něco se určitě muselo stát.

Trenér: Jen doufám, že neuklouzlí a nespádl do vody, protože neumí moc plavat.

Redaktor: Rozhodli jsme se uvědomit policii.

Trenér: Vlastně neumí vůbec plavat. Podívejte, kolik je hodin – tři čtvrtě na jednu. Musíme na policii. Sugar, Sugar, Sugar... *(povzdechne si)*

Redaktor: A právě když zastavujeme u policejní stanice, zazvoní trenérovi mobil.

Trenér: Haló? Ano? Haló? Sugar? Možná nechal vzkaz. Jedna, dva, tři, čtyři *(mačká klávesy)*. No tak, Sugar, kde jsi s tím svým úsměvem od ucha k uchu. Řekni, že jsi zpátky v hotelu. Máte jednu novou zprávu...

Zvuk hlasové schránky v mobilním telefonu

Trenér: Ahoj, jsem v hotelu. Jackson!

Hudba

Trenér: Člověče nešťastná. Kde k čertu byl? Jsem moc zvědavý, co nám poví. No, co se dá dělat. Za dnešek jsem starostmi zhubnul nejmíň o kilo. Trénink můžeme pro dnešek odpískat.

Redaktor: Čekáme v hotelové hale, až se objeví Jackson. Konečně vidím jeho vysokou, hubenou postavu. Konečně se dáme do práce. A tady přichází Jackson se svým širokým úsměvem.

Sugar: Mám dost. Jsem úplně hotovej!

Trenér: *(směje se)* Vyběhl jsi z hotelu... a potom?

Sugar: Měl jsem tě líp poslouchat.
 Trenér: Doleva a znovu doleva.
 Sugar: Jo, doleva a znovu doleva. To je cesta do Volendamu, ne?
 Trenér: Volendamu? Člověče, kudys běhal?
 Sugar: A potom do Edamu.
 Trenér: Edamu? (*směje se*)
 Sugar: To je dalších sedm kilometrů!
 Trenér: Jackson si spletl most. Takže doběhl až do Volendamu, což je o nějakých dvacet kilometrů navíc. Tam a zpět. Spíš maraton než ranní proběhnutí na vzduchu.
 Sugar: Podívejte, jak se směje.
 Redaktor: A jak to vše dopadlo? Trenér usoudil, že jeho svěřenec musí být unavený, takže žádný rozhovor, protože unavení šampioni musí do postele. Ne protestoval jsem. Jsou to přece boxeři...
 Trenér: Prospěje to tvému charakteru a vůli.
 Redaktor: I když běhají maraton.
 Sugar: Příklad si můžete zaběhat se mnou!

Je pravda, že většina témat feature má vážná témata, a o to víc jsou na mezinárodních přehlídkách ceněna díla, kde je téma podáno úsměvně až s humorem. K těmto příjemně plynoucím a odpočinkovějším dílkům patřil i feature Katie Burningham z BBC 4 „City messengers“. Téma samo o sobě skýtá skvělé zvukové možnosti. Zachytit atmosféru znamenalo v tomto případě poskytnout MP3 a mikrofony několika městským messengerům na kolech v akci.

Ukázka 5

CITY MESSENGERS (ze začátku pořadu)

Hudba se míchá se zvuky města, s hlasem operátora z vysílačky a slovem kurýrů jedoucích na kole.

Nhatt Attack: Co to dělá? Vždyť jsi do mě najel, člověče!
 Buffalo Bill: Někteří lidé to začnou dělat, protože potřebují práci.

Operátor 1: 04 04 Nhatt, ozvi se!

Buffalo Bill: Někteří lidé tohle začnou dělat, protože rádi jezdí na kole.

Nhatt Attack: Většina skončí po prvním týdnu.

Hudba (Sibelius)

Nhatt Attack: Nerozuměla jsem.

Operátor 1: Potřebuju rychlou spojku, rychlou spojku, prosím potvrd.

Nhatt Attack: Jo, rozumím.

Buffalo Bill: Typický kurýr je muž, ve věku okolo 26 let a má tetování.

Nhatt Attack: Je skoro deset a město se začíná trochu probouzet, začne jezdit víc kurýrů.

Will Melling: Tady Will, Will...

Nhatt Attack: Je to jako být v kanceláři, když tam nejsou šéfové, což je příjemné.

Will Melling: Město je naše kancelář.

Operátor 2: Gracias!

Will Melling: Fajn, tak jedeme.

Nhatt Attack: 04 04.

Operátor 1: 04 04.

Nhatt Attack: Jmenuju se Nhatt Attack a jsem z Londýna. Pracuju pro Creative Couriers.

Buffalo Bill: Já jsem Buffalo Bill, v pase mám napsáno Bill Chidely a jsem editor webových stránek pro kurýry Moving Target Fanzine. Dělal jsem čtrnáct let kurýra v Londýně a přestal jsem... myslím, že 25. prosince 1999.

Will Melling: Moje jméno je Will, je mi 43 let, jezdím jako kurýr na kole od roku 1992, konce roku 92.

Buffalo Bill: Já jsem operátor, říkám kurýrům, co mají dělat, což není vždycky snadné, protože jsou to takoví individualisté.

Operátor 1: ... přímá na Regent Street, prosím.

Nhatt Attack: OK, dneska moje první zásilka, jsem na Broadwick Street, téměř na rohu Duck Lane. Aspoň si po ránu pěkně protáhnu nohy.
04 04.

Will Melling: Ani si nevzpomínám, proč jsem se stal cyklokurýrem. Můj životopis byl trochu chudý. Myslím, že jsem viděl jiné kurýry a bavilo mě jezdit na kole, tak jsem si řekl, proč to nezkusit. Nastoupil jsem k jedné malé firmě, kde jsem byl jediný jezdec. Hned v prvním týdnu jsem měl nehodu, srazil mě na Oxford Street taxík, který se otáčel. Nebyla to taková zábaava, jak jsem si myslel. Po několikaměsíční pauze jsem začal znovu. A jsem u toho dodnes.

Operátor 1: 04 04 Nhatt.

Nhatt Attack: Mám strašnou smůlu na kluky. Jednou jsem zažila opravdu bouřlivý rozchod, jela domů namol opilá, spadla z kola a zlomila si loket. Během měsíce, kdy jsem nesměla na kolo, protože jsem nemohla dost natáhnout ruku, abych dosáhla na řídkta, jsem došla k přesvědčení, že chci dělat kurýra. Kurýry dělala spousta mých kamarádů – kamarádů, se kterými jsem chodila pít. Nechala jsem si přestavět kolo a bylo to.

Will Melling: Než to, proč lidé začnou, je zajímavější otázka, proč u toho vydrží.

Operátor 2: Pí, pí, pí, pííí, jdeme na to!

Nhatt Attack: Právě jedu po Wigmore Street. Je to zvláštní, normálně potkávám lidi, kteří dojíždí, když jedou večer z práce. Ještě jsem je nezažila ráno na cestě do práce.

Buffalo Bill: Chvilí před devátou, když jedete na jih přes Londýnský most, jdou všichni proti vám. A vypadají jako tučňáci. Kurýři tomu říkají pochod tučňáků. Nevejdu se na chodník a lezu do té PÍP silnice, pleťou se vám do cesty a vy si říkáte, je vás tady kolik, pět tisíc? A to vás mám všechny přejet? To nejde. Ale jako kurýr byste to měl vědět... že tamtudy budou... pochodovat.

Nhatt Attack: Přímo za tebou.

Will Melling: Chodil jsem na University College London, je to součást Londýnské univerzity. Studoval jsem tam antropologii a pak přešel na anglickou literaturu, celkem jsem na univerzitě strávil čtyři roky. Pak jsem odešel, odpromoval, nahlásil se na pracáku a stal se kurýrem. Takže můj životopis má tři hlavní body: univerzita, nezaměstnaný, kurýr.

Nhatt Attack: Měla jsem domácí výuku a dobré výsledky. Máma mě jako dítě hodně honila. Šla jsem na univerzitu o dva roky dříve, už v šestnácti. Tak to šlo dál, a když mě to už přestalo bavit, nechala jsem toho a teď jezdím na kole.

Will Melling: Také jsem psal pro studentský časopis a fotil.

Will Melling: Blížíme se k Senátnímu domu, který patří k Londýnské univerzitě. V knihovně jsem tam strávil báječné chvíle. Právě jim skočila červená a my jedeme. Vždycky u sebe mám dva nebo tři foťáky, když jezdím jako kurýr a dost toho nafotím.

Nhatt Attack: Nějakých devět hodin denně jsem sama a mám spoustu času přemýšlet nad svým životem.

Například se hrozně pohádám s přítelem. Myslím na to pak celý den. Pořád mi to leží v hlavě. Někdy to třeba není hádka, ale mám takové divné pochybnosti: „Co tím asi myslel?“ Jsem jak šílená, lámu si hlavu nad tím, co myslel tím, co říká. To nejde, pořád se v něčem pitvat. O čem si ráno myslím, že dělám dobře, večer mi připadá, že jsem úplně nemožná, že jsem si zkazila celý život. Nejlepší den je, když nemusím přemýšlet.

Buffalo Bill: Pro mě byl nejlepší den, když bylo hodně práce, teplo, ale ne moc, silnice suchá a přilnavá, takže jsem mohl ostře projíždět zatáčky. A měl takové příjemné vzrušení. Ne moc velký provoz. Každý den, kdy mi platili za to, že jezdím na kole, byl dobrý.

Will Mellling: Předemnou je popelářský auto a snaží se zacouvat pozadu na chodník. Před pár lety jsem viděl, co zůstalo z cyklokurýra, kterého přežili popeláři poblíž Edgware Road u West Two. Byl... už ho odvezli, zbylo tam jen kolo. To nejsou scény, které by člověk rád viděl.

Druhá ukázka je dokladem úspěšné práce s hudbou. Autorka zachytila neopakovatelnou a emocemi nabitou atmosféru z Mezinárodního závodu messengerů v Paříži (za povšimnutí stojí, jak zahraniční autoři feature neváhají cestovat stovky kilometrů za událostí spolu se svými hrdiny). Opět stejný systém – mikroporty a MP3 na kolech přímo v centru události. Náročný sestřih reportážních momentek ze závodu se řídí dynamikou a rytmem francouzského šansonu, který zní pod touto sekvencí. Výsledkem je skvělá montáž se strhující atmosférou.

Ukázka 6

City Messengers – závody v Paříži a závěr pořadu

Ruch startujících před závodem – jednotlivé krátké záběry a všechny ruchy Paříže a závodu rytmicky vkládány do hudby francouzského šansonu.

Organizátor závodu: Ještě minutu. Klid.

Pokyn ke startu, rozjezd, fandění, hudba. To vše se prolíná.

Nhatt Attack: Počkej, počkej! To nedopadne dobře...

Kurýrka: To není dobrý nápad...

Organizátor závodu: Jeď, jeď, jeď!

Nhatt Attack: Oukej, doprdele, Ojjoj! Za tebou, před tebou... Jsme u prvního kopce... musíme jet... hele, támhle je kontrolní stanoviště... přímo za tebou... cože? Jedem, podle ostatních, jedem, jedem! Ojjoj... nebrzdit!

Hudba končí

Kurýrka: Pěkně se mi s tebou závodilo.

Ruch závodu a hudba utichá, zvukově jsme opět v Londýně.

Buffalo Bill: Poslední zásilku jsem vyzvedával u Harrods, několik balíčků vánočních koláčů pro Ridleyho Scotta.

Will Mellling: Will Will!

Buffalo Bill: Byly Vánoce. Ridley Scott neměl vánoční koláče, tak si zavolal kurýra. To do jisté míry shrnuje absurditu povolání kurýra. Protože co dělám? Jedu pro koláče pro pracháče. Proč se k čertu nezvedne a nedojde si sám? Ale co na tom záleží?

Operátor 1: OK, 09 09, vrať se, vrať se, prosím.

Nhatt Attack: Tady 04 04. Jsem zpátky v Soho.

Severské featurey jsou obvykle komorně laděné. Autoři používají hudbu úsporně, ruchy jsou v podkresu jen velmi jemně a jakoby náznakem. Akcent je na příběhu, na niterném a klidném způsobu výpovědi. Příkladem této „školy“ je švédský feature „**Librarian**“ (Knihovník), který je dokumentární detektivkou. – Autor Carl Malamud jde po stopách zloděje vzácných historických knih ze Švédské národní knihovny. Ukazuje se, že tímto zlodějem je významný a známý vědec. Tento případ před několika lety šokoval svět také tím, že pachatel po odhalení spáchal sebevraždu.

Ukázka 7

Librarian – Knihovník

Hlasatel: Toto je paměť švédského národa. Jsou zde 4 miliony knih na 100 000 metrech polic. Jsou zde knihy, které nikdo neotevřel stovky let. Vzácné tisky, cenné svazky. První vydání se prodávají za cenu až několika milionů švédských korun. Jedna vytržená stránka za sto tisíc.

Tor: Ztiší hlas, mluví tlumeně. Bere do rukou vzácnou knihu. Je velká, jedna z inkunabulí. Bříšky prstů hladí její desky. Pamatuji si, že to byla francouzská kniha vázaná v kůži se zlatým písmem. Královský monogram. Monogram královny Ulriky Eleonory. Přejíždět prsty po kožené vazbě se zlatým nápisem je zvláštní pocit. (*Ztiší hlas, hovoří tlumeně*) Toto je něco, specialita. Vyjadřuje emoce. Evidentně je to člověk, který... který pozná knihu, která je uměleckým dílem. Znalec.

Hlasatel: Mohl to být dokonalý zločin. Erik nenechává žádné stopy. Jako výše postavený člen ostrahy ví, jak se nabourat do rejstříku. Knihy, které ukradne, nezmezí, ale přestanou existovat.

Muž: Ano, je tu několik tikajících bomb a já je chci nechat tikat... Jsem diskrétní. Nepovím, o koho se jedná, ale existují sbírky... nebo části sbírek, které jsou...

Hlasatel: Švédský rozhlas natočil s Erikem rozhovor. Hovořili jsme o tajemstvích ukrytých v archivech Národní knihovny, jako jsou neidentifikované rukopisy nebo zapečetěné dopisy. Jaký by byl nejužasnější objev?

Erik: Podle mého by nejužasnější objev bylo něco, co by dramaticky změnilo ustálený pohled na určitou událost nebo osobu. Nejužasnější objev je takový, který vše převrátí vzhůru nohama.

Hlasatel: „Objev, který vše převrátí vzhůru nohama.“ „Který by změnil zažitý obraz nějaké osoby.“ Možná hovořil o sobě. Protože dělá chyby navzdory své chytrosti. Zanechává po sobě stopy v depozitáři. Drobné stopy, jako nedbale vypsanou registrační kartu. Stopa, které si všimne knihovnice. Stopa, která vede k odhalení jeho tajemství, protože Erik je nejen otec, odborník na rukopisy s doktorátem v oboru historie myšlení a vystudovaný právník, ale je také mužem jménem Carl Fields.

Hlasatel: 19. března 2004 prochází hlavním vchodem knihovny s kuffíkem v podpaží. Uvnitř odnáší unikátní knihu z počátku 16. století. Latinsky psanou zprávu o plavbě kolem světa Ferdinanda Magellana. Autorem je Maximilianus Transylvanus.

Hlasatel: Nahrbený kráčí proti ostrému větru. Urovnává si kašmírovou kravatu – thajské hedvábí. Spěchá ke svému mercedesu. Cestou na letiště vyzvedne přítelkyni Katarinu.